

The Chevron Enjoy Science Newsletter

www.enjoy-science.org

enjoyscience@kenan-asia.org

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานเปิดงานครบรอบ 5 ปี โครงการมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย ณ บ้านวิทยาศาสตร์สิรินธร อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย จ.ปทุมธานี

ครบรอบ 5 ปี โครงการมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย

เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2560 โครงการ Chevron Enjoy Science: สนุกวิจัย พลังคิด เพื่ออนาคต ได้มีส่วนร่วมในการจัดงานครบรอบ 5 ปี โครงการมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย โดยร่วมกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) และมหาวิทยาลัยเครือข่ายในประเทศไทย 18 แห่ง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานเปิดงาน พร้อมทอดพระเนตรการจัดกิจกรรมการทดลองทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในโครงการ โดยมี นางอรรชกา สีบุญเรือง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ ดร. ณรงค์ ศิริเลิศวรกุล ผู้อำนวยการ สวทช. กราบบังคมทูลอธิบายกิจกรรมต่างๆ

นายแบรด มิตเติลตัน กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท เซฟรอนเอเชียเซ้าท์ จำกัด ได้กราบบังคมทูลถึงความสืบเนื่องในการดำเนินโครงการ Chevron Enjoy Science พร้อมกราบบังคมทูลถึงการสนับสนุนโครงการมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย

กิจกรรมภายในงานประกอบไปด้วยการบรรยาย

พิเศษโดยวิทยากรจากทยโทแล็บ มหาวิทยาลัยปีเลเฟลด์ การแสดงนิทรรศการ การจัดฐานการทดลองกิจกรรมโครงการมหาวิทยาลัยเด็กสำหรับนักเรียนจำนวน 20 ฐาน อาทิ กิจกรรมวิทยาศาสตร์ตามแนวทางพระราชดำริ “เกษตรทฤษฎีใหม่” มหัศจรรย์พืชเปลี่ยนสีได้ เป็นต้น และกิจกรรมอบรมฝึกปฏิบัติการให้แก่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเครือข่ายเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดพิมพ์หนังสือ “คู่มือกิจกรรมมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย: สนุกวิจัย ปลุกแนวคิดวิทยาศาสตร์สู่เยาวชน

โครงการมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย เป็นโครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริให้ สวทช. สสวท. และมหาวิทยาลัยเครือข่ายในประเทศไทย 8 แห่ง ริเริ่มดำเนินการนำร่องในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2555 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้นทำกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่หลากหลาย โดยมีอาจารย์ นักวิจัย และพี่เลี้ยงนักศึกษาระดับปริญญาตรี โท และเอก คอยดูแลให้คำแนะนำในการทำกิจกรรม ในปี พ.ศ. 2558 โครงการ Chevron Enjoy Science ได้ให้การสนับสนุนโครงการ

มหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย ทำให้การดำเนินงานได้ขยายเครือข่ายสู่สังคมและสาธารณะในวงกว้างมากขึ้น โดยเพิ่มมหาวิทยาลัยในภูมิภาคอีกจำนวน 10 แห่ง เพื่อให้เข้าถึงเยาวชนทั่วประเทศ ทำให้มีหน่วยงานรวมทั้งสิ้น 20 หน่วยงาน มีกิจกรรมวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาโดยคณาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการไทย จำนวน 63 กิจกรรม มีเด็กและเยาวชนเข้าร่วมโครงการมากกว่า 30,000 คน

โครงการมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย มุ่งเน้นการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนด้านวิทยาศาสตร์ให้กับเด็กไทย โดยเด็กจะได้เรียนรู้และเปิดโลกวิทยาศาสตร์ที่นอกเหนือจากตำราในห้องเรียน ได้รู้จักการนำวิทยาศาสตร์มาเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน สามารถนำไปประยุกต์และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้เกิดประโยชน์ในมิติต่างๆ ทางสังคม

ในปี พ.ศ. 2560 โครงการมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย ได้ตั้งเป้าหมายในการขยายการดำเนินกิจกรรมไปสู่เยาวชนอีกกว่า 6,000 คนทั่วประเทศ พร้อมจัดอบรมให้แก่คณาจารย์และบุคลากรของหน่วยงานพันธมิตรเพื่อพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพในการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยตั้งเป้าจัดการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพให้แก่บุคลากรปีละประมาณ 50 คน

ผู้ที่สนใจสามารถติดตามกิจกรรมมหาวิทยาลัยเด็ก พร้อมดาวน์โหลดหนังสือ “คู่มือกิจกรรมมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย: สนุกวิจัย ปลุกแนวคิดวิทยาศาสตร์สู่เยาวชน” ได้ที่ <http://www.enjoy-science.org/th/resources/research-and-findings>

เสียงตอบรับจากผู้เข้าร่วมโครงการ

โครงการมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย ของมหาวิทยาลัยพะเยา

ดร. ชวัลกร วงศ์ชัย

อาจารย์สาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ดูแลกิจกรรมมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย มหาวิทยาลัยพะเยา

จังหวัดพะเยาเป็นจังหวัดที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นจังหวัดที่มีการปลูกข้าวอินทรีย์เป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทย ปัจจุบัน การปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดพะเยากำลังประสบปัญหาจากการใช้สารเคมีของเกษตรกรเพื่อนำมากำจัดหอยเชอรี่ในแปลงนา ทำให้สารเคมีไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จึงลงพื้นที่เพื่อร่วมหาวิธีในการป้องกันและปรับปรุงคุณภาพข้าวอินทรีย์ โดยพบว่าหอยเชอรี่เป็นต้นเหตุสำคัญในการทำลายข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร ส่งผลให้แปลงข้าวเสียหายจนนำไปสู่ปัญหาการขาดทุน และยังก่อให้เกิดปัญหาการปนเปื้อนของสารเคมีในแหล่งน้ำธรรมชาติ

คณะวิทยาศาสตร์จึงได้ทำการวิจัยเพื่อยับยั้งการเจริญเติบโตของหอยเชอรี่ในนาข้าว ซึ่งงานวิจัยนี้นิสิต นักศึกษาได้ลงพื้นที่ปฏิบัติจริงในอำเภอจุน จังหวัดพะเยา และนำมาสู่การปฏิบัติงานในโครงการมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทยของ ม. พะเยา โดยให้เด็กๆ ในระดับชั้นประถม มัธยมต้น และมัธยมปลายได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาวิถีการของหอยเชอรี่และวัดขนาดของหอยเชอรี่ในแปลงนา และในแหล่งน้ำธรรมชาติจากที่ต่างๆ เด็กๆ ได้ใช้ความรู้จากวิชาคณิตศาสตร์มาใช้วัดขนาดและปริมาตรของหอย เพื่อนำมาวิจัยว่าหอยแต่ละขนาดควรจะใช้สารสกัดจากสมุนไพรและสารสกัดจากพืชในปริมาณใดที่เพียงพอที่จะยับยั้งการเคลื่อนที่ของหอยเชอรี่แต่ละขนาดในแปลงนา ดังนั้นการปฏิบัติตามโครงการในครั้งนี้ จึงไม่ใช่เพียงแค่การศึกษาในห้องปฏิบัติการเท่านั้น แต่ยังได้นำความรู้ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และในสาขาเพิ่มเติมอื่นๆ มาแก้ปัญหาของท้องถิ่น บนความร่วมมือจากทั้งนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรี โทและเอก และนักเรียนในระดับประถม มัธยมต้น และมัธยมปลายมาร่วมมือกันภายใต้โครงการฯ

ผมคิดว่าโครงการมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย เป็นโครงการที่เด็กๆ จะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กรักการเรียนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาเพิ่มเติมอื่นๆ เพราะเด็กจะสามารถนำเอาความรู้ด้านเพิ่มเติมไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและสามารถนำไปช่วยแก้ปัญหาในท้องถิ่นของเขาได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

กิจกรรมล่าสุด

การอบรมการพัฒนาแบบการจักระบวนการเรียนรู้ STEM เชิงปฏิบัติการ ให้แก่อาจารย์และวิทยากร โดยวิทยากรจากทอโยแท็บ มหาวิทยาลัยปีเลเฟลด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2560 โครงการมหาวิทยาลัยเด็ก ประเทศไทย ร่วมกับโครงการ Chevron Enjoy Science พัฒนาแบบการจักระบวนการเรียนรู้เพิ่มเติมเชิงปฏิบัติการให้แก่อาจารย์และวิทยากรเครือข่ายกว่า 50 คน ให้มีความรู้ความเข้าใจการจักระบวนการเรียนรู้เพิ่มเติมที่เหมาะสมสำหรับโครงการมหาวิทยาลัยเด็ก

การอบรมดำเนินการโดยศาสตราจารย์ ดร. รูดอล์ฟ เฮร์แบส จากทอโยแท็บ มหาวิทยาลัยปีเลเฟลด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และคณะ ในช่วงกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ มีการนำกิจกรรมเพิ่มเติมที่เชื่อมโยงกับบริบทของสังคมไทยมาพัฒนาเป็นกิจกรรมในสองหัวข้อหลัก ได้แก่ กิจกรรม “ข้าว-คุณประโยชน์ไม่ได้มีเพียงแค่นำมารับประทาน” และ กิจกรรม “สิ่งแวดล้อม-ขยะพลาสติกในทะเลและบนชายหาด”

หลังจากการอบรม อาจารย์และวิทยากรเครือข่ายมีความเข้าใจพร้อมได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงในการพัฒนากิจกรรมเพิ่มเติมเชิงปฏิบัติการจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาและจักระบวนการภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยเด็กต่อไปในอนาคต

กิจกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้น

- 4-7 ก.ค. 2560: กิจกรรม Enjoy Science career ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- 12-14 ก.ค. 2560: กิจกรรม Enjoy Science career ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- 26 ก.ค. 2560: งานแถลงข่าวเปิดโครงการประกวดสิ่งประดิษฐ์สำหรับเยาวชน “Chevron Enjoy Science Young Maker Contest 2017”

KEEP IN TOUCH:

- www.enjoy-science.org
- enjoyscience@kenan-asia.org

 [Kenan Institute Asia](https://www.facebook.com/KenanInstituteAsia)